

Båtarna åker över land

Berättelse

Det är sommar år 1718. Sverige är i krig. Kungen heter Karl XII.

Kungen vill flytta stora båtar. Men båtarna kan inte segla på havet. Fiendens båtar är där. Vad ska kungen göra?

Emanuel Swedenborg har en idé. Han är ung och smart. Han kan matematik. Båtarna ska åka över land! De ska åka på torr mark, inte på vatten.

Swedenborg och hans vän Polhem planerar arbetet. Soldaterna lägger stockar på marken. De smörjer stockarna med fett. Sedan drar de båtarna över stockarna. Hästar hjälper till.

Båtarna är mycket tunga. Vägen är lång och svår. Men det går! Båtarna kommer fram till vattnet på andra sidan.

Det är ett stort och svårt arbete. Swedenborg är inte bara en forskare. Han är också en ingenjör.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
ett krig	när länder slåss mot varandra
en kung	en man som styr ett land
en fiende	en person eller ett land man slåss mot
en idé	en ny tanke
land	torr mark, inte vatten
en stock	en lång, tjock bit av ett träd
fett	en mjuk, hal massa, till exempel olja
att dra	att flytta något efter sig
en ingenjör	en person som bygger och planerar svåra saker

Läsförståelsefrågor

1. Vilket år händer det här?
 1. år 1688
 2. år 1718
 3. år 1772
2. Vad heter kungen?
 1. Karl XII
 2. Emanuel
 3. Polhem
3. Var åker båtarna?
 1. på havet
 2. över land
 3. i luften
4. Vad lägger soldaterna på marken?
 1. stenar
 2. stockar
 3. sand
5. Vad är Swedenborg, förutom forskare? Skriv ett ord från texten.

Facit

1. **b)** år 1718.
2. **a)** Karl XII.
3. **b)** över land.
4. **b)** stockar.
5. **En ingenjör.**

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten är skriven i presens. Öva gärna presensformer: vill, kan, drar, hjälper. Tema: att lösa ett svårt problem på ett nytt sätt. Visa gärna en karta över Sverige och Norge.

Diskussionsfrågor

- Har du sett en stor båt? Var?
- Vad gör du när du har ett svårt problem?

- **Skriv (3 meningar):** Skriv om en gång då du löste ett problem.
-

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Emanuel Swedenborg – https://sv.wikipedia.org/wiki/Emanuel_Swedenborg
- Nationalencyklopedin (NE.se): Emanuel Swedenborg – <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/emanuel-swedenborg>
- Svenskt Biografiskt Lexikon: Emanuel Swedenborg – <https://sok.riksarkivet.se/sbl/Presentation.aspx?id=34840>
- Encyclopaedia Britannica: Emanuel Swedenborg – <https://www.britannica.com/biography/Emanuel-Swedenborg>
- Tekniska museet: Emanuel Swedenborg – <https://www.tekniskamuseet.se/lar-dig-mer/svenska-uppfinnare/emanuel-swedenborg/>

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Emanuel Swedenborg föddes 29 januari 1688 i Stockholm och dog 29 mars 1772 i London. Far var biskopen Jesper Swedberg. Han studerade i Uppsala, arbetade vid Bergskollegium från 1716 och var en framstående naturvetenskapsman, uppfinnare och anatom. Från 1744–1745 genomgick han en religiös kris och ägnade resten av livet åt teologi; mest känd är boken "Himmel och helvete" (1758). Hans efterföljare bildade Nya kyrkan (Swedenborgarna). Hans kvarlevor fördes till Sverige och vilar i Uppsala domkyrka (omgravning 1908). Osäkerheter: somliga uppfinningar (flygmaskin, ubåt) är skisser/idéer, inte byggda föremål – texten formulerar detta som "ritade/skissade". Årtalet för omgravningen anges något olika i olika källor (1908 respektive 1910-talet).

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.